

EĞİTİM SEN eğitim ve bilim emekçileri sendikası
23 OCAK 1995

2015-2016 EĞİTİM-ÖĞRETİM İSTATİSTİKLERİ: EĞİTİMDE TİCARİLEŞME VE DİNSELLEŞMENİN TEMEL GÖSTERGELERİ

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren hayata geçirilen eğitimde 4+4+4 düzenlemesinin dördüncü yılına ilişkin sayısal verileri açıklamıştır. Bakanlığın her yıl düzenli olarak açıkladığı sayısal veriler içinde özellikle son dört eğitim öğretim yılına ilişkin veriler, eğitim sisteminde yaşanan yoğun ticarileşme, özelleştirme ve eğitimin dinselendirilmesine ilişkin temel göstergeleri bütün yönleriyle ortaya koymaktadır.

MEB tarafından açıklanan 2015-2016 örgün eğitim istatistikleri, sendikamızın yıllardır ısrarla vurguladığı temel sorunların büyük bir bölümünü içermemesine rağmen, özellikle eğitimde 4+4+4 dayatmasının dördüncü yılı itibarıyla, eğitim sistemini nasıl büyük bir uçuruma doğru sürüklediğini, kamusal eğitimi nasıl adım adım tasfiye ederek, eğitimin özelleştirilmesi ve dinselendirilmesi uygulamalarının hızlandığını bütün yönleriyle göstermektedir.

Eğitim Sen'in ve bilim insanlarının bütün eleştiri ve itirazlarına rağmen eğitimde 4+4+4 dayatması ile ülkemizde yaşanan "piyasa" ve "inanç istismarı" merkezli dönüşüm adımlarına paralel olarak, kamusal eğitimin nasıl adım adım tasfiye edildiğini, özel okullar ve imam hatip okullarının sayısındaki olağanüstü artışı bütün yönleriyle gözlemlemek mümkündür.

Okul Öncesi Eğitimde Okul, Öğrenci Sayısı ve Okullaşma Oranları

MEB verilerine göre, 4+4+4 uygulanmadan önce, 2011-2012 eğitim öğretim yılında, **28 bin 625** okul öncesi eğitim kurumu varken, 2015-2016 eğitim öğretim yılında bu sayı **27 bin 793'e** gerilemiştir. Aynı dönemde öğrenci sayısında belirgin bir değişim olmamış ve dört yıl önce **1 milyon 169 bin 556** olan öğrenci sayısı, aradan dört yıl geçmiş olmasına rağmen ancak **1 milyon 209 bin 661** olabilmıştır. Bu durumun en önemli nedeni, 4+4+4 dayatmasının belki de en acımasız uygulaması olan okul öncesi çağıdaki çocukların zorla ilkokula kaydettirilmesindeki anlamsız ısrardır. MEB, Eğitim Sen'in, eğitim fakültelerinin ve bilim insanlarının bütün itirazlarına rağmen bu konuda gerekli adımları atmayarak açıkça çocukların gelişim süreçlerine darbe vurmuştur.

Okul Öncesi Eğitimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları (Resmi)

Eğitim Yılı	Okul	Öğrenci	Öğretmen
2011/'12	28.625	1.169.556	55.883
2012/'13	27.197	1.077.933	62.933
2013/'14	26.698	1.059.495	63.327
2014/'15	26.972	1.156.661	68.038
2015/'16	27.793	1.209.661	72.228

Okul Öncesi Eğitimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları (Özel)

Eğitim Yılı	Okul	Öğrenci	Öğretmen
2011/'12	2.848	110.652	12.754
2012/'13	3.641	124.724	15.221
2013/'14	3.927	135.905	14.994
2014/'15	4.372	171.648	16.719
2015/'16	4.658	191.670	18.083

Eğitim s¼recinin en ¼nemli kademelerinden birisi olan okul ¼ncesi eğitimde T¼rkiye, OECD ¼lkeleri içinde son sıradaki yerini korumaktadır. H¼k¼met daha ¼nce okul ¼ncesi eğitimin zorunlu hale getirileceğini açıklamasına rağmen, 4+4+4 ile birlikte bu hedefinden vazgeçmiş ve diğer eğitim kademelerinde olduğu gibi okul ¼ncesi eğitimde de ¼zel ¼đretimi teşvik edici, velileri ¼zel okul ¼ncesi ¼đretim kurumlarına y¼nlendiren adımlar atmıştır. 4+4+4 sonrasında devlete ait okul ¼ncesi eğitim kurumlarında okul sayısı azalırken, ¼đrenci sayısı yerinde saymıştır. Ancak diğer taraftan ¼zel okul ¼ncesi eğitim kurumları hem okul, hem de ¼đrenci sayısı açısından yaklaşık **2 kat** artmıştır.

Okul ¼ncesinde Okullaşma Oranları

Yıllar	3-5 yaş	4-5 yaş	5 yaş
2011/'12	% 30.87	% 44.04	% 65.69
2012/'13	% 26.63	% 37.36	% 39.72
2013/'14	% 27.71	% 37.46	%42.54
2014/'15	% 32.68	% 41.57	% 53.78
2015/'16	% 33.26	% 42.96	% 55.48

2012-2013 eğitim ¼đretim yılında 4+4+4 sistemine geçilmesiyle birlikte okul ¼ncesi çağdaki çocukların zorla ilkokula başlatılması nedeniyle okullaşma oranı, b¼t¼n yaş gruplarında ¼nce d¼řm¼ř, son iki yılda ise kısmi bir artış g¼r¼lm¼řt¼r. 2012-2013 eğitim ¼đretim yılı sonunda MEB'in ilkokula başlama yaşını 66 aydan 69 aya çekmek zorunda kalması sonucunda okul ¼ncesi eğitimdeki okullaşma oranında bir ¼nceki yıla g¼re çok az bir artış yaşanmıştır.

MEB'in her fırsatta çok ¼nemsediđini iddia ettiği okul ¼ncesi eğitimde, artan ağ n¼fusuna rağmen okul ve ¼đrenci sayısında hala istenilen seviyelere ulaşılamamış olması dikkat çekicidir. 2015-2016 eğitim ¼đretim yılı itibariyle okul ¼ncesi çağdaki 5 yaş grubu çocukların sadece y¼zde 55,48'i okul ¼ncesi eğitim almaktadır.

Eğitimin Ticarileştirilmesi ve ¼zelleřtirilmesinin Somut Kanıtı: ¼zel Okul Sayısındaki Hızlı Artış

Eğitim Sen, ilk g¼ndeme geldiği g¼nden itibaren eğitimde 4+4+4 dayatmasına y¼nelik olarak siyasi iktidarın iki temel hedefi olduğunu vurgulamıştır. Bunlardan birincisi 4+4+4 d¼zenlemesinin asıl amacını oluşturan kamusal eğitimi daha da zayıflatmak ve kamu kaynaklarını ¼zel okullara aktararak ¼zel ¼đretimi b¼y¼k ¼l¼de devlet desteği ile g¼clendirmektir. İkinci temel hedef ise siyasi iktidarın eğitim sistemini kendi siyasal-ideolojik çizgisinde biçimlendirerek, "tek din, tek mezhep" anlayışı ¼zerinden eğitimi dinselleştirme uygulamalarını adım adım hayata geçirmektir.

MEB'in 4+4+4 sonrasındaki d¼rt yılda açıkladığı ¼rg¼n eğitim istatistikleri, devlete ait ilkokul ve ortaokul sayısının belirgin bir şekilde azalırken, ¼zel ilkokul ve ortaokul sayısının ve bu okullara y¼nlendirilen ¼đrenci sayısının dikkat çekici bir şekilde artmaya başladığını g¼stermektedir.

T¼rkiye'de 2015-2016 eğitim ¼đretim yılı itibariyle toplam **9 bin 581** ¼zel ¼đretim kurumu (okul ¼ncesi, ilkokul, ortaokul ve lise) bulunmaktadır. 4+4+4 ¼ncesinde T¼rkiye'deki ¼zel okulların (**4 bin 664 adet**) resmi okullara oranı **y¼zde 10'**dur. Eğitimde 4+4+4 dayatması ile belirgin artış g¼steren ¼zel okulların resmi okullara oranı 2015-2016 eğitim ¼đretim yılı itibariyle **y¼zde 18,5** gibi y¼ksek bir seviyeye çıkmış olması, MEB'in devlet okullarını kendi kaderine terk ederken, ¼zel okulları kamu kaynakları ile desteklemesinin en somut sonucudur.

İlkokul ve Ortaokulda Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları (Resmi)

Eğitim Yılı	İlköğretim Okul sayısı		İlköğretim Öğrenci Sayısı		İlköğretim Öğretmen Sayısı	
	İlkokul	Ortaokul	İlkokul	Ortaokul	İlkokul	Ortaokul
2012-2013	28.177	16.083	5.426.529	5.402.692	261.497	269.759
2013-2014	27.461	16.047	5.390.591	5.296.380	267.171	280.804
2014-2015	26.339	15.857	5.230.878	4.754.540	273.058	273.049
2015-2016	25.133	15.787	5.128.664	4.595.342	277.053	291.392

İlkokul ve Ortaokulda Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları (Özel)

Eğitim Yılı	İlköğretim Özel Okul sayısı		Öğrenci Sayısı		Öğretmen Sayısı	
	İlkokul	Ortaokul	İlkokul	Ortaokul	İlkokul	Ortaokul
2012-2013	992	904	167 381	164 294	20.546	18.926
2013-2014	1.071	972	184 325	182 019	21.273	21.459
2014-2015	1.205	1.111	203 272	208 424	22.194	23.016
2015-2016	1.389	1.555	232.039	278.089	25.908	31.288

Eğitimde 4+4+4 dayatmasının sonrasında yıllar içinde devlet okullarının sayısı belirgin bir şekilde azalırken her fırsatta kamu kaynakları ile desteklenen, çeşitli muafiyet ve istisnalar ile açılması teşvik edilen özel ilkokul ve ortaokul sayılarındaki artış sürmüştür.

Eğitimde 4+4+4 dayatmasına geçilmeden önce ilköğretimde toplam özel okul sayısı **931** iken 2015-2016 eğitim öğretim yılında **bin 389 özel ilkokul, bin 555 özel ortaokul** bulunmaktadır. Gerek okul sayısı gerekse öğrenci sayısı açısından baktığımızda 4+4+4 ile birlikte eğitimde özelleştirmenin tarihte hiç olmadığı kadar hızlı gerçekleştiği, zaten sorunlu olan kamusal eğitimin hükümet ve MEB işbirliği ile çokertilerek, özel öğretimin devlet desteğiyle ihya edildiği anlaşılmaktadır. Benzer bir durumu özel ortaöğretimde de gözlemlemek mümkündür.

Özel Ortaöğretimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

Eğitim Yılı	Okul	Öğrenci	Öğretmen
2011/'12	885	138.164	20.075
2012/'13	1.033	156.665	22.378
2013/'14	1.433	196.663	29.040
2014/'15	1.603	240.171	31.113
2015/'16	2.504	373.394	49.898

Hükümetin özel okulları teşvik politikası içinde özel ortaöğretim kurumlarının ayrı bir yeri bulunmaktadır. "Paralel ile mücadele" bahanesiyle dershanelerin özel okula dönüştürülmesi süreci geçtiğimiz eğitim öğretim yılı içinde büyük ölçüde tamamlanmış ve özel ortaöğretim kurumlarının sayısı 2015-2016 eğitim öğretim yılında tarihin en yüksek seviyesine çıkmıştır. Eğitimde 4+4+4 öncesinde Türkiye'de sadece 885 tane özel lise varken, sadece dört yıl içinde tamamen hükümet ve MEB işbirliğiyle özel lise sayısı **2,8 kat**, özel liselere giden öğrenci sayısı ise **2,7 kat** artmıştır.

Velilerin çocuklarını özel okullara yöneltmesinde kamu eğitim kurumlarının 4+4+4 nedeniyle yaşadığı tahribatın, özellikle okullarda yaygınlaşan dinselleşme pratiklerinin belirleyici olduğunu belirtmek gerekir. Zorunlu-seçmeli din dersleri, aşırı kalabalık sınıflar, öğretmen yetersizliği, fiziki koşullar gibi pek çok neden birçok velinin özel okullara yönelmesini beraberinde getirmiştir.

Özel Mesleki ve Teknik Liselerin Sayısı

Eğitim Yılı	Özel Lise Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
2011-2012	45	4.348	689
2012-2013	126	17.854	2.181
2013-2014	426	54.153	7.472
2014-2015	429	75.890	7.660
2015-2016	419	99.217	8.604

Eğitimde 4+4+4 öncesinde, 2011-2012 eğitim öğretim yılında Türkiye’de sadece **45** özel meslek lisesi varken, son üç yıl içinde kamu kaynaklarıyla yapılan doğrudan destek ve teşvikler sonucunda okul sayısı **9 kat** artmış ve 2015-2016 eğitim öğretim yılı itibariyle bu sayı **419’a** çıkmıştır. Aynı dönemde özel meslek liselerine giden öğrenci sayısı ise tam **23 kat** artış göstererek **4 bin 348’den 99 bin 217’ye** yükselmiştir. Özel meslek ve teknik liselerde okul sayısı **9 kat** artarken öğrenci sayısının **23 kat** artmış olmasının en temel nedeni, devletin özel mesleki ve teknik liselere giden öğrenci başına **4 bin 500 TL** ile **5 bin 500 TL** arasında değişen miktarlarda doğrudan parasal destek sunmasıdır. Bu şekilde özel meslek liselerinde ucuz ve nitelikli işgücü yetiştirilmesi hedeflenmekte, mesleki eğitim alan gençler ise geleceğin yeni işsiz adayları olarak bu okullara yönlendirilmektedir.

Ortaöğretimde Öğrenciler Açık Liseye Yönelerek Örgün Öğretimin Dışına Çıkmaktadır

Eğitimde 4+4+4 düzenlemesine geçilmeden önce MEB verilerine göre açık öğretim lisesinde 940 bin öğrenci bulunuyorken, 4+4+4 sonrasında hızlı bir artış seyri yaşanmış ve 2015-2016 eğitim öğretim yılında açık öğretim lisesindeki öğrenci sayısı **1 milyon 536 bin 135’e** çıkmıştır. Bu artışın temel nedeni muhtemelen TEOG sistemi nedeniyle istemediği halde meslek lisesi ya da imam hatip lisesine otomatik kaydı yapılan öğrencilerin bu okullarda okumak yerine açık liseye kayıt yaptırmalarıdır. Eğitimde 4+4+4 düzenlemesi sonrasında açık lisede okuyan öğrenci sayısının yüzde 63 artmış olması, örgün eğitimin 12 yıla çıktığı tezinin büyük bir yalan olduğunu göstermektedir.

İmam Hatip Okullarında İktidar Destekli Artış Sürmektedir!

Eğitim sistemini dini kurallar ve referanslara göre biçimlendirme süreci, eğitimde 4+4+4 dayatması sonrasında belirgin bir şekilde artmış, yıllarca dini eğitim kurumları olarak bilinen imam hatip okulları tartışması yeniden alevlenmiştir. 1996-1997 eğitim-öğretim döneminde 400 binlerde olan imam hatip liselerindeki öğrenci sayısı 2002-2003 eğitim-öğretim döneminde 71 bine kadar gerilemiş, AKP iktidarının eğitimin en temel sorunlarından çok imam hatiplerin sayısını artırma derdine düşmesi ile birlikte yeniden yükselmeye başlamıştır.

4+4+4 dayatmasının bütün itirazlara rağmen ısrarla uygulandığı son üç yılda yaşananlar, Türkiye’de eğitim sisteminin yoğun bir dinselleştirme operasyonu ile karşı karşıya kaldığını göstermektedir.

İmam Hatip Ortaokulu Sayıları (İHO)

	Bağımsız İHO	İHL içinde İHO	Toplam İHO
2012-2013	730	369	1.099
2013-2014	946	415	1.361
2014-2015	1.219	378	1.597
2015-2016	1.622	339	1.961

2012-2013 eğitim-öğretim yılında **730**'u bağımsız, **369**'u imam hatip lisesi bünyesinde toplam 1.099 imam hatip ortaokulu varken 2014-2015 eğitim-öğretim yılında **bin 219**'u bağımsız, **378**'i imam hatip lisesi bünyesinde toplam **bin 597** imam hatip ortaokulu bulunmaktadır. İmam hatip ortaokullarındaki sayısal artış sadece okul sayısı ile sınırlı değildir.

2012-2013 eğitim-öğretim yılında imam hatip ortaokullarında okuyan toplam öğrenci sayısı **94 bin 467** iken, 2015-2016 eğitim öğretim yılında **5 kat** artarak **458 bin 997** olmuştur. Bu artışın en önemli nedeni MEB'in imam hatip ortaokullarına yönelik özel teşvik politikalarıdır. MEB, devlet okullara ihtiyacı kadar ödenek ayırmayıp, eğitimin finansmanı için elini velilerin cebinden çıkarmazken, imam hatip okulları söz konusu olunca bütün parasal kaynaklar ve diğer imkanlar seferber edilmekte, yıllardır siyasal istismar konusu olan imam hatip okulları her açıdan desteklenerek, tüm masrafları devlet tarafından karşılanarak, özellikle yoksul ailelerin çocuklarını bu okullara göndermeleri yönünde çalışmalar yapılmaktadır.

İmam Hatip Liseleri (İHL) ve Okuyan Öğrenci Sayısı

Eğitim Yılı	Öğrenci Sayısı	Okul Sayısı
2002-2003	71.100	450
2003-2004	90.606	452
2004-2005	96.851	452
2005-2006	108.064	453
2006-2007	120.668	455
2007-2008	129.274	456
2008-2009	143.637	458
2009-2010	198.581	465
2010-2011	235.639	493
2011-2012	268.245	537
2012-2013	380.771	708
2013-2014	474.096	854
2014-2015	546.443	1.017
2015-2016	555.870	1.149

4+4+4 öncesinde 2011-2012 eğitim-öğretim yılında 537 İmam Hatip Lisesinde (İHL) **268 bin 245** öğrenci varken 2015-2016 eğitim-öğretim yılında İHL sayısı **bin 149**'a, bu okullarda okuyan öğrenci sayısı ise **555 bin 870**'e yükselmiştir. Açıköğretim imam hatip lisesinde okuyan **121 bin 335** öğrenciyi de eklediğimizde, Türkiye'de toplamda İHL'lerde okuyan öğrenci sayısı **677 bin 205**'e ulaşmaktadır. Başka bir ifade ile Türkiye'de liseye giden her 100 öğrenciden 15'i İHL'ye gitmektedir.

Türkiye'de imam hatip okullarında okuyan toplam öğrenci sayısı Milli Eğitim Bakanlığı'nın üstün gayretleri ve devletin bütün imkânlarını seferber etmesi sonucunda **1 milyon 15 bin**'e çıkmış durumdadır. Bu sayılara açık öğretim imam hatip lisesi rakamlarını da eklediğimizde toplam sayı **1 milyon 136 bin** olmaktadır. Türkiye'de okulların fiziki donanım ve altyapı sorunları sürerken fiziki altyapı sorunları en az olan, teknik olarak en donanımlı okulların imam hatibe dönüştürülmesi, siyasi iktidarın kamu okulları arasında siyasi tercihleri üzerinden resmen ayrımcılık yaptığını göstermiştir. AKP hükümetinin imam hatip aşkını yıllar içinde imam hatip ortaokulları ve liselerinin sayısındaki hızlı artışta görmek mümkündür.

Milli Eğitim Bakanlığı kamu okulları karşısında özel okullara her fırsatta ayrıcalık tanırken benzer bir durum imam hatip ortaokulları ve liseleri için de geçerlidir. Fiziki altyapı sorunları en az olan, teknik olarak en donanımlı okullar imam hatibe dönüştürülmüş; yıllardır çok sayıda devlet okulu ödenek yetersizliği nedeniyle sorunlarla baş başa bırakılırken, imam hatip okullarının ödenek talepleri

anında yerine getirilmiştir. Bugüne kadar özel okullar ve imam hatip okulları konusunda eğitimle ilgili hemen her konuda ayrımcılık yapmayı kendisine görev edinmiş olan Milli Eğitim Bakanlığı, bu konuda da ayrımcı uygulamalarını sürdürmüştür. Siyasi iktidarın yıllardır “arka bahçesi” olarak gördüğü imam hatip okullarına yönelik “pozitif ayrımcılık” her fırsatta karşımıza çıkmaktadır. Çok sayıda devlet okulu ödenek yetersizliği ile karşı karşıya kalırken, bugüne kadar hiçbir imam hatip okulunun kaynak sıkıntısı çekmemiş ve talepleri anında yerine getirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı’na çağrımız, Türkiye’de her konuda ve her alanda yaşanan ayrımcı uygulamaların toplumun geleceğinin şekillendiği okullarda yapılmamasıdır. Türkiye’de hiçbir okul türü diğerlerine göre ayrıcalıklı olmamalı, MEB politika geliştirirken ve bu politikaları uygularken bütün eğitim kurumlarına eşit mesafede yaklaşmalıdır.

Taşınmalı Eğitim Uygulamaları Artarak Devam Ediyor

Milli Eğitim Bakanlığı, çeşitli nedenlerle okula erişimde sorunlar yaşayan ilkököl, ortaokul ve lise öğrencileriyle özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileri belirlenen okullara gününbirlik taşımaktadır. Türkiye’de 24 yıl önce, 1989-1990 eğitim-öğretim yılında sadece 2 ilde başlayan taşınmalı eğitim uygulaması, Türkiye’nin çağ atladığı, ekonomik olarak geliştiği iddialarına karşın günümüzde Türkiye’nin neredeyse bütün illerinde uygulanır hale gelmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB), 1989 yılında sadece **2 ilde, 305** ilköğretim öğrencisiyle başlattığı taşınmalı eğitimin her geçen yıl kapsamı genişlemiştir. 2015-2016 eğitim öğretim yılında taşınan ilkököl ve ortaokul öğrenci sayısı toplamda **808 bin 332**’dir. Ortaöğretimde taşınan öğrenci sayısının **479 bin** olduğu dikkate alındığında, taşınmalı eğitimle taşınan öğrenci sayısı toplamda **1 milyon 287 bin** gibi ciddi bir rakama ulaşmıştır.

Sonuç

Eğitimde 4+4+4 dayatması sonrasında okullarda yaşanan ve giderek derinleşen sorunlar, acil çözüm bekleyen okula başlama yaşına ilişkin gelişmeler, kalabalık sınıflar, okullarda yeterli altyapının olmaması, fiziki donanım eksiklikleri, kamusal, bilimsel, demokratik, laik ve anadilinde eğitimin önündeki engelleri, eğitim sisteminde yıllardır çözüm bekleyen sorunlardan ayrı ve bağımsız değerlendirmek mümkün değildir.

Eğitimde 4+4+4 dayatmasının uygulanmaya başlanmasından bu yana okullarda en çok gözlenen sorunlar; 72 ay öncesi çocukların hala okula uyum sağlayamamaları, okula giriş çıkış saatleri, velilerden para toplama uygulamalarının yaygınlığı, temizlik sorunu, imam hatiplerle ortak binaları paylaşan okullarda öğrencilere yönelik çeşitli baskılar eğitim gündeminde ön sıralardaki yerini korumaktadır.

Özellikle son 14 yıl içinde, eğitimin büyük ölçüde paralı hale getirilmesine paralel olarak eğitimde dini inançların istismarı ve dinsel sömürüye kaynaklık eden kimi uygulama ve söylemlerin yaygınlaşması, son yıllarda eğitimin bütün kademelerinde yaşanan bir sorun olarak dikkat çekmekte, okullarımız adeta belli bir inancın, belli bir mezhebin kuralları ve uygulamaları ile kuşatılmıştır.

AKP iktidarı ve Milli Eğitim Bakanlığı eğitimdeki çürümenin ve mevcut karanlık tablonun öncelikli sorumlusudur. MEB, yıllardır yaptığı değişikliklerle eğitim sistemini yap-boz tahtasına çevirmiş, öğrenci ve velilerin kafasını karıştırmak dışında eğitimde somut ve çözüme dayalı politikalar geliştirememiştir. Öğrencileri yarış atı gibi sınavdan sınava koşturan bir eğitim sisteminin ne kadar başarılı olacağı ortadadır.

Milli Eğitim Bakanlığı’na çağrımız tüm toplumun ve öğrencilerin geleceğini doğrudan olumsuz etkileyecek politika ve uygulamalara derhal son verilmesidir. Bunun için öncelikle hiçbir öğrencinin not ya da sınav baskısı altında kalmadan, kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, hangi alanda okuyacağına kendisinin karar vereceği bir eğitim sistemi oluşturulmalıdır.

Okulöncesi eğitimden başlayarak eğitim yatırımlarına, ders kitaplarının hazırlanmasından eğitim yöneticilerinin belirlenmesine; sınıf mevcutlarından eğitimin laik, bilimsel ilkeler doğrultusunda verilmesine, demokratik ve kamusal yönünün geliştirilmesine özen gösterilmelidir. Derslik, okul, öğretmen açıklarından eğitimin genel bütçe içindeki payına kadar, eğitimin hemen her alanında köklü bir değişime gereksinim vardır. Kamusal, parasız, demokratik, nitelikli, bilimsel ve anadilinde eğitimin önündeki engellerin kaldırılması için somut adımlar atılmalı, eğitimde ticarileştirme ve eğitimi dinselikleştirme adımlarına derhal son verilmelidir.